

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Vitam activam ad nouitios religionum pertinere: & hi, quales esse debeant. Cap. xxv.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

rationali obediat. facile id quod deceat in omnibus officii conferuare potest. Deinde, ne maiori studio, quam res ipsa est, quae suscipitur, vel minore, aut paruum magno ambitu suscepisse, aut magnam inferiore destituisse videamur. Tertium de moderatio- ne studiorum operumque nostrorum, de ordine quoque rerum, & de opportunitate temporum, non dis- simulandum puto.] Et concludit. Sed primum illud quasi fundamentum est omnium, vt appetitus ratio- ni pareat.] Ex cuius sententia magni momenti est ad bene perfectè que operandum, affectus rationi subicere, ne & nobis ipsis parum vtilis, & fratribus molesti inter agendum efficiamur.

Sexta denique, tuam vocationem expende, vires, tum corporales, tum spirituales metire, & iuxta eas onus externae occupationis admitte. Nā foecordia & ignavia est nō laborare, quod possis. Et rectè dicitur tibi, qui non laborat, non manducet.] Et temeritate ac praesumptione non caret, pondus laboris accipe- re, quod supportare non valeas. Patibisque repre- hensionem, qua Ietro suum generum Moysen incre- pit. Non bonam (inquit) rem facis, stulto labore cō- sumeris, & tu, & populus iste, qui tecum est, vltra vi- res est negotium, solus illud non poteris sustinere. Verissimum ergo est illud, Non omnia possumus omnes.] Et sicut onus aliquod vni quidem exiguum est, alteri magnum, & importabile, alij verò modera- tum, suisque viribus accommodatū, ita exterior oc- cupatio, illi est parua, & suae vocationi non sufficiens, illi magna, & suas vires excedens, alij verò omnino cōformis. Si autem dubites, quae operis externi sit tibi apta ac cōmodataque mensura, id primò experiē- do, & probando requires. Nam hac minima occupa- tione tepidū & otiosum te senties, hac verò im- moderata, inquietū & desolatam te videbis, alia tandē in medio posita feruorem spiritus, requiem animi, & consolationē experieris, & inde hanc tibi cōuenien- tem alias autem incongruas, & noxias iudicabis. Ci- borum quantitatem, & qualitatem, cuique salutarem aut insalubrem experientia demonstrat, & quantum exterioris operis admittere, aut reculare debeamus, ipsamet experientia declarat, aut operum admissione in virtute nos promouens, aut à desiderio virtutis, & ab itinere perfectionis auellens. Deinde oratione id à Domino postulabis: Vt enim ait Bernardus, vnicū in huiusmodi remedium, seu refugium, oratio est, & frequens gemitus ad Deum, vt quid, quādo, & qua- tenus nos facere velit, assidue nobis demonstrare di- gnetur.] Sed praecipue obedientiā ex praelati imperio cognosces. Illius namque est pro sui muneris obli- gatione considerare, quid iniungat, quo pacto onera laborum distribuatur, qua prudentia inquietos, & do- no orationis carentes oneret, & quietos, & ad con- templationem vocatos alleuiet. Tuum autem est, quilibet sis, & quocumque dono polleas, alacriter, & sine vlla cunctatione obedire. His quae diximus opera vitae actiuae donis ornata, non solum bona in- ueniuntur, sed etiam meritoria, atque perfecta.

Vitam actiuam ad nouitios religionum per- tinere, & ei quales esse debeant.

CAPVT XXV.

TRIA diximus esse operum genera, quae vi- ta actiua complectitur, ex quibus secundū animarum saluti consulens, vita mixta est relinquendum, & quibus competat, erit inferius e- nodandum: due verò alia, primum & tertium (quo- rum illud propriam emédationem quaerit, istud ve-

A rō in operibus misericordiae, & temporalibus mini- steriis fratribus seruit) quibus religionis conueniant, est nunc breuiter explicandum. Primum illud genus actionum, quod hominis mores emendat, & vi- tā in melius mutat, atque cor in exercitatione vir- tutis informat, proprium est nouitiorum, qui mun- dum fallacem effugerunt, & ad trāquillum religio- nis portum conuolarunt, vt veterem hominem exuerent cum actibus suis, nouum autem, qui se- cundum Deum creatus est in iustitia, & sanctitate veritatis, ex ardenti desiderio perfectionis, indu- rent. Ista enim actiones sunt veluti fundamenta, & vitae spiritualis exordia, quare illis congruere cer- tum est, qui vitam carnalem, aut mortem animae de- ferentes, vitam spirituales, atque studiosam inci- piūt. Et sicut priores partes viae, quae ducit ad ciuita- tem, illi viatores occupant, qui nuper ad eam prope- rare ceperunt, medias verò tenent illi, qui iam du- dum itineri se dederunt, postremas autē illi terunt, qui iam prope moenia sunt, & ante alios egredi ex hospitio festinarunt: ita primas vitae spiritualis par- tes, in actione positas, nouitij occupent, qui nuper- timē ex se ipsis egredientes iter hoc aeternitatis arri- piunt: secundas in cōtemplatione constitutas, profi- cientes teneant, qui tyrociniij curriculo emenso, iā pridem ad perfectionem iter faciūt: postremas verò vtramque vitam copulantes, qui iā vicini fini itine- ris sunt, id est perfecti, possideant. Nō negamus pu- ros actiuos, purōsque contemplatiuos posse ad per- fectionem ascendere, absit, imò verò quā pluri- mi inter occupationes externas, ad magnam per- fectionem peruenerunt, multi etiam (quod est frequentissimum) iā solitudine sibi ipsis vacantes, tamquam homines qui iam caelestes, aut Angeli terrestres, ad omnis sanctitatis fastigium euolarūt. Nee etiam putamus actiuos numquam debere cō- templationem attingere: aut contemplatiuos ita ac- tionem relicturos, vt numquam debeant ad actio- nem remeare. Quis enim hoc credat: cum mens as- sidua mortificatione non culta, syluescat, & affe- ctus virtutis, sarculo nō euulsi, pullulascant: Sed id, quod status fert, asserimus. Ideoque vitam actiuā tyronibus, contemplatiuam proficientibus, & mixtā perfectis, tamquam his statibus magis cōgruentes, asseribimus.

D Nouitius ergo, qui in prima vitae actiuae parte se exercet, quo pacto se gerere, & qua ratione cōuer- sari debeat, breuiter dicamus. Illud in primis curet, vt statum religionis, ad quē vocatus est, in maximo pretio habeat, & pro eximio beneficio vocationis creatori ac Domino Deo suo gratus in perpetuum existat. Aestimatio namque religiosa vitae, quam se- mel arripuit, perseverantem reddet, & occurrentium laborum ac tentationum patientem efficiet: gratitu- do verò vocationis ad alia dona promerēda, & ma- iorem gratiam assequēdam, ianuam aperiet. Sed eat itaque cum Dauid coram Domino, & hoc praeslan- tissimum donum mente recogitans, dicat, Quis ego sum, Domine Deus, & quae domus mea, vt prestares mihi talia?] Ego iniquus peccator, qui toties tuam maiestatem offendi; Domus mea domus perducillis, & transgressoris illius, qui gustando lignum vetitū, me, & omnes alios fratres meos, filios suos à tua gra- tia, & amicitia deturbauit. Et tamen, tu Domine, mi- fertus mei è terrestri paradiso deiecti, ad caelestem paradysum vocasti, vt iterum ea superna dona pos- siderem, quae instigante Diabolo, & primo paren- te, mandatum transgrediente, perdideram. Sed & hoc parum visum est in conspectu tuo, ideoque lo- cutus es super domum serui tui, etiam in futurū, &

ca 10.
2. ser.
de as.
npt.

tinia.
scrip.
est.

by. u.
c. 2. 4.

2. Thessa- lon. 3. 10.

Exod. 18. 18.

Bern. ser. 57. incūt. sine.

1. Para. lip. 16. 17.

Ibid. 17.

fecisti me spectabile super omnes homines. Domine Deus.] Locutus, inquam, es bona super domum meam, vt scilicet, non solum mihi, sed & fratribus meis, quibus, aut oratione, aut exēplo, aut doctrina proficio, perpetuam felicitatem promitteres. Duxisti me, amantissime Pater, in hanc regiam tuam, vt ex homine, imò vt ex foedissimo peccatore, Angelū faceres: (quid enim obstat misericordiae tuae iniquitas mea, si mea culpa & negligentia non sum, quod tu me esse voluisti?) & super alios homines, qui scilicet humanè viuunt, vita superiorem constitueres. Hunc autem animum gratum facile nouitius cōcipit, si ea mala, quae effugit; & bona, quae acquisiuit, in superiori tractatione explicata, attenta consideratione perpenderit. Eductus est de cōfusione Babylonica, de seruitute Aegyptiaca, de igne atque incendio Chaldaeorum: Liberatus est à iugo peccati, ab ignorantiae tenebris, à vinculis, ac nexibus prauitatis. Erupit ex laqueis Diaboli, ex morte animae, ex inferni discrimine. Adductus verò est in domum pacis, & lucis, in hortum amoenissimum deliciarum. in quē fugato malitiae Aquilone, venit Auster diuini spiritus, & floribus desideriorum bonorum virtutes erumpere faciens, omnia interiora fouent, atque viuificans. Quidni amore liqueat? Quidni gratias agat? Quidni pro tam ingenti dono benefactori suo vitam puram ac illibatam retribuat?

Animatus ergo hoc grati animi affectu, & suo muneri satisfacere cupiens, illud statim sibi persua-deat, vitam spiritualem, quam aggressus est, non in signis externis, non in corporalibus caeremoniis, sed in spiritu & veritate consistere. Parum enim prode-rit, si caput aliquantulum demissum teneat, oculos modestos habeat, manus veste cōtectas, & quietas gesserit, si moderatè incedat, grauitè & summissè loquatur, genuflexiones & prostrationes faciat, & omnes alias ordinis caeremonias perfectissimè seruet, nisi in his consistens, ea tamquā instrumēta ve-rae virtutis assumat. Haec necessaria sunt, & omni-modis amplectenda: non tamen ampliùs conferūt vitam spiritualem agenti, quam homini, sine anima & spiritu, capilli, & barba, atque externa corporis di-spositio sufficeret. Haec, o frater, signa sunt, non ve-ritas, accidentia sunt, non substantia; instrumenta sunt, non finis, operimenta sunt, non corpus; flo-res, & folia sunt, non fructus, quorum producēdo-rum gratia ad statum religionis venisti. Audi Bern-ardum, quid sentiat de his exterioribus virtutis indi-ciiis. Videtis (inquit) istos nouitios: Nuper venerūt, nuper conuersi sunt, non possumus de ipsis dicere, quia vinea nostra floruit, floret enim. Interim, quod in eis apparere videtis, flos est, fructuum tēpus non-dum aduenit. Flos nouella conuersatio est, flos, for-mula recens vitae emendationis est. Induerunt sibi faciem disciplinatam, & bonam totius corporis cō-positionem. Placent, fateor, quae in facie sunt, ne-gligentior vtique is, qui foris apparet, corporū cul-tus, & vestiū sermo rarior, vultus hilarior, aspectus verecūdiior, incessus maturior. Verum, quia haec no-uiter cōpēre (ipsa sui nouitate flores cōfēnda sunt, & spēs fructuum, magis quam fructus. Vnde sicut stul-tus esset ille, qui ex arbore à se magno labore cōstita, nihil aliud quam flores, & folia requireret, fructus verò, palato suaves, & corpori salubres cōtemneret: ita & tu, cum stultis & insipientibus computaberis, si ex mutatione status, qua ex deserto saeculi te ad hor-tum religionis trāstulisti: nihil, nisi folia caeremonia-rum, & non fructum verae virtutis exquiris. Certè religio status esset valde puerilis, si in his tantum externis signis sita esset, & non in suis scētatori-

A bus veram virtutem, ac sanctitatem exposceret. At, cum sit status, non iniuniorum qui cingunt seip-sos, sed seniorum, qui vt dictum est Petro, ab alio cin-guntur, nempe à Prælato, & ducuntur in ea, quae spi-ritus amat. & non, quod caro vult, manifestum est, quoniam haec externa petit, vt folia, sine quorum te-gmine, minimè fructus subsisteret, virtutem autem mentis veram, & solidam, tamquam suauissimum fructum exquirat.

Hoc itaque statuamus, tamquam certum, & longa experientia comprobatum, externam corpo-ris disciplinam, sine studio mortificationis, & alli-duo exercitio virtutum, & parum valere, & longo tempore durare non posse. Parum quidem valet, quoniam (vt inquit Paulus) exercitatio corporalis ad modicum utilis est; pietas autem ad omnia.] Pa-rum valet, quia sola, & cura verae virtutis vacua in-teriores affectus non ordinat, amorem rerum terre-narum non extirpat, & anxietatibus, indignationi-bus, & turbationibus saeculi expositos derelinquit. Qui maxima, imò cuncta reliquimus (inquit Diony-sius Richelius) pro vilium rerum appetitu, mole-stissimas vbertim contentiones murmuratōnesque mouemus, conturbantes alios, propriamque pac-em laedentes, ob quam seruandam, caetera cun-cta speranda sunt.] Et cur hoc nisi quoniam adhuc interior manet inculta affectio, & cupido inextir-pata? Ideoque gaudet super nos aemulus noster, ad hoc fugisse omnia cernens, vt nunc minima appe-tamus, atque propter vilia superemur. Quod est huius mali remedium? Illud sanè, quod ipse statim Dionysius subiecit. Omnia (dicens) haec corpo-ralia, exterioraque opera, ad interiorem reforma-tionem indefinenter vertamus, alioquin inordinata erit cōuersatio nostra, & qui à seruire incēpimus, in tepore consummabimur.] Parum tandem valet sola exterior disciplina, quoniam ad diuinam fami-liaritatem, quam magnis desideris debemus concu-piscere, tyrones idoneos non reddit. Sicut enim rex habitare in ea domo refugeret, quam licet exteriùs dealbatam sciret, interiùs tamen immundam, & venenatis animalibus plenam esse cognosceret: Ita Christus in illo religioso commorari, & cum eo conuersari tenuit, quem exteriùs compositum, & quasi caeremoniis dealbatum; interiùs tamen vitiiis, prauis affectibus, & malis moribus coopertum ag-nouit. Poterit ne (ait Bernardus) domus mundata cōfessione priorum delictorum, & obseruatione re-gularium institutionum ornata, indigna adhuc iudi-cari habitaculo & gratiae saluatoris ingressu? Poterit sine dubio, si superficie tenus emundata, & iuncis strata virentibus, interiùs plena sit luto. Quis enim suscipiendum Dominum arbitretur in dealbatis mor-tuorum sepulchris, quae videntur à foris speciosa, intrinsecus autem spurcicia & sanies, vniuersa re-pleuit? Esto siquidem, vt aliquando tamquam ipsa superficie delectatus, incipiat primùm apponere pe-dem, ei qui huiusmodi est, primam aliquam vilita-tionis suae gratiam indulgendo. Numquid non resili-et illicd cum indignatione? Numquid non effu-giet clamitans? Infixus sum in limo profundi, & non est substantia.] Virtutis enim species, & non veritas, quasi qualitas est, non substantia. Neque verum ingressum eius exterioris potest conuersa-tionis tenuis superficies sustinere, quoniam omnia penetrat; & in intimis cordibus eius habitatio est.) Exterior enim disciplina sine studio internae vir-tutis, multo tempore durare non potest. Nam sicut arbuta, radices in terra fixas non habentia, adue-niente solis ardore, statim arescunt, & flante v che-

Ioh. 21.
18.

1. Tim. 4.8.

Diony. lib.
1. de vita
ol. ar. 12.Bern. ser.
2. de assu-
ptione.r. fol. 68.
3.

mertiori

Cant. 4.
16.Bern. ser.
63. in
Cant.

mentiori aere, non solum agitantur, sed penitus euulsa procumbunt, ita exteriora ista religionis indicia, facillime data, minima occasione decidunt, si non in mentis virtute radicentur. Hæc itaque externa quarantur, non sui ipsorum gratia, sed ut interna virtutis dona efficiant, conferuent, augeant, atque promoueant.

Substantia ergo, & veritas nouitiorum, qui iam vitam religiosam, & spiritualem inceperunt, prima pars vitæ actiue est, quam debent toto metis conatu tempore tyrocinij sui exercendam suscipere. Tunc autem hoc præstant, cum in id vehementer incumbunt, ut peccata in seculo facta, verissimo odio detestentur, amarissimoque imbrey lacrymarum diluant. Et qui antea magna peccata veluti aquam bibeant, minimos nunc defectus aufugiat, carnem san ciliis, flagris, & omnis afflictionis genere spiritui subiciant, sensum instrumeta, præcipue oculos, aures, & linguam cohibeant, districtissimam tenentes silentij censuram, cogitationi acriter imperent, eamque veris recordationibus assuetam, sanctarum meditationum vinculis ligent; passiones, & affectus immoderatos mortificent, nimiam familiaritatem, & ineptas amicitias, animæ pestes fugiant; vitia, præsertim superbiam, iracundiam, amorem possidendi, libidinem, & alia huiusmodi, extirpent: virtutes, præcipue humilitatem, mansuetudinem, paupertatem, & pudicitiam, Angelorû sponfam, acquirat: se ipsos contemnant, conculcent, & proterant, ab vniuersis contemni, & pro nihilo haberi appetant, & honoris, gloriæ mundanæ, ac dignitatum appetentiam, penitus, si fieri potest, extinguant: omnibus se tractabiles & amabiles præbeant, maioribus obediens, æqualibus gratos, minoribus virtutis se formam exhibeant; fugiant, taceant, quiescant, abscondantur, elongentur: ament nesciri, discant mori, lugeant præterita, spernant præsentia, meditentur futura. Ac breuiter, hæc sit eorum cura, hoc studium, ut seipos, tum officiis externis, tum actibus internis ornantes, tandem ad finem tyrocinij, quando per professionem summo creatori se offerent, viri perfecti, & spirituales euadant. Ista est, tum prima vitæ actiue pars, tum nouitiorum regula, & forma viuendi, quam si recte custodierint, ad præstabiliora vitæ contemplatiue & vitæ militæ opera erunt idonei.

Ut autem istam viuendi formam tenere & ad prædictum gradum perfectionis venire possint, quinque eisdem documenta valde necessaria proponimus.

Alterum est, ut prælatum, vel spirituale magistrum, magni æstiment, impensè diligant, suam conscientiam ei penitus apertam habeant, ipsiusque, aut imperio, aut consilio in omnibus, non solum alicuius momenti rebus, sed etiam in minimis gubernentur. Sanè Laurentius Iustinianus, quanti momenti sit præceptum huiusmodi de nouitijs loquens, his penè verbis explicuit. Illo (scilicet magistro suo) neminem iudicent sanctiorem, prudentioremque: ipsum pure diligant, ipsum venerentur, ipsi tota deuotione famulentur. Aperiant denique illi simpliciter, ac sine excusatione omnes cogitationes suas, intentiones, desideria, delicta, & gesta. Ad eundem accurrant frequenter, veluti ad nutricem infans, ut ab illo doctrinæ, & consolationis suscipiant nutrimenta, atque spirituali lacte pascantur. Ab eo erudiantur, qualiter, quando, & vbi orare debeant, quid meditari, quid legere, quid operari. Similiter quantum dormire, quantumque eos abstinere liceat. In eo omnino sit eorum velle, & nolle, atque vniuersa (si possibile est) ad imperium peragant præceptoris. Hæc profecto si fideliter adimplebunt.

Iustin. lib.
de obedient.
c. 20.

A letanter incedent, secure quiescent, diligentur à cunctis, protegentur ab Angelis, & visitabuntur à Domino. Nihil illis apparebit asperum, nihil arduum, nihilque impossibile, sine oculis vique replebuntur lumine, sine discretione ornatu erunt sapietia, sine voluntate erunt referti gratia, eò abundantiori, quò liberius se subiciet, nec non pro Christi amore ardentius abnegabunt se, nihil sibi penitus referuant.

Qua oratione, tum huius rei utilitatè, tum præmium clarè incedentibus promissum mirificè declarat.

Alterum Libros Spirituales proprio instituto accommodatos, sed præcipue regulam & instituta suæ religionis, assidue legant. Quæ legerint, intelligant; quæ intellexerint, ament, & cupiant, quæ concupiuerint, opere præstare contendant. Lecto omnibus religiosis, sed præcipue tyronibus, necessaria est, nam rerum spiritualium imperiti, legendo discant, quid agendum, quid vitandum sit, quæ bona, quæ meliora, quæ optima, & quæ mala, quæ peiora, quæ pessima: vnumquodque in suo ordine, aut fugiant, aut amplectantur. Vnde Hugo, Perlectionem discimus, quid cauere, quid agere, & tendere debeamus. Hinc Psalmista ait: Lucerna pedibus meis verbum tuum. Perlectionem sensus & intellectus augentur. Lectio ad orationem nos instruit, & ad operationem, & nos informat ad cõtemplatiuam vitam, & actiuam. Ideò in psalmo, beatus vir scribitur, qui in lege Domini meditatur die ac nocte. Consultò verò lectionem proprio instituto accommodatam exposcimus, quoniam sicut diuersæ scientiæ in diuersis libris continentur, ita & diuersa religionum instituta. Nonne erraret, qui Philosophiam in Quintiliano, & Rhetoricam in voluminibus philosophicis Aristotelis quæreret? Nonne in vanum laboraret, qui Theologiam à iurisperitis, & iurisperitiæ à libris Theologorum mutuaret? Sic decipiantur, & errant, qui vitam solitariam profitentes libros ad animarum lucra incitantes, & labores cum proximis suadentes, frequenter legunt, & qui vitam militam sectantes, libros ad vitam solitariam inuitates, & ad eremi secreta prouocantes, euoluunt. Beatus Patriarcha noster Ignatius, Religiosum quemdam ex nostris, acriter corripuit, quòd cum nouitio de rebus à nostro instituto alienis loqueretur, sapienter iudicans eum auditione talium rerum, potius ad alienum viuendi genus, quam ad proprium; quòd semel elegerat, incitati. Eaq; in reparatione docens tyronibus in communi exhortatione, & in familiari sermone ea esse proponenda, quæ statui eorum, vitæq; conueniant. Quòd in familiari conuersatione rerum spiritualium sanctus Pater noster exigebat, in lectione quoque, seruandum est. Legat nouitius eos libros, qui institutum à se arreptum doceant, qui vitam suo statui cõgruam suadeant, alios volentes omittat ei qui iam exercitatos habet sensus, sciet sibi vitia amplecti, noxia verò, aut aliena, & suo vitæ generi non accommodata, referunt.

Tertiū. Sit nouitius, orationis & sanctæ meditationis tenax, frequentissimè Christum cruci affixum adeat; ipsi suas miseras, & tribulationes aperiat, necessaria ad vitæ reformationem petat, vitiorum extinctionem, ac omnium virtutum ademptionem potulet: Recogitet serio peccati feoditatem, seculi vanitatem, mortis horrorem, iudicij seueritatem, gehennæ supplicia, beatitudinis, præmia, bonis & iustis, à fidelissimo remuneratore promissa. Sed inter omnia assidue meditetur Christi Saluatoris nostri passiones, actiones, & verba, in eum quæ sepe intendat, tamquam in omnium virtutis ac sanctitatis exemplar. Istud est præcipuum emendationis instrumentum. Nam sancta

E

Hugo. in
Reg. c. 9.
Psalm. 118.
105.

Psalm. 2.

Lib. 5. vi.
c. 10.

oratio, ac meditatio est magistra scientiæ, quam nouitius nescit; dux viæ, quam ignorat, medicamentum vitiorum, quibus agrotat, frænum est passionum, mūdicia peccatorum, expultrix pusillanimitatis, effectrix stabilitatis, quæ ipsi ad perseverandū est necessaria. Publicanus ab oratione suam cōuersionem incepit, non sine ingenti humilitate, & tunctione pectoris, dicens: Deus propitius esto mihi peccatori.] Magdalena ab oratione nouam vitam inchoauit: Lacrymis enim pedes Domini rigabat, crinibus lotos tergebat, labiis oscula terfis pedibus imprimebat, vnguento pretioso osculatos vnguebat, & his indicis feruorem intimæ orationis, & validæ compunctionis ostendebat, qua erratorum veniam impetrabat. Latro ab oratione quoque sumpsit suæ cōuersionis exordium, Nam conuersus ad Iesum, ita precatus est. Domine, memento mei cūm ueneris in regnum tuū.] Oratio publicano ueniæ præbuit. Oratio mulieri peccatrici iustitiam concessit. Oratio latroni paradysum impetrauit. Denique in initio penitentia suæ audit. Amen dico tibi hodie tecum eris in paradiso.] Ab oratione ergo nouus Christi miles nouam militiam incipiat, non quidem tantum ab ea, quæ uoce fit, sed ab ea, quæ sola mente & consideratione perficitur, cuius fructus est, animum erudire, affectus tranquillare, & nouum bellatorem fortissimis virtutum armis aduersus dæmonem communit. Valde miserum est incipientem religiosum, sola psalmodiarum decantatione occupari, nec miseras sæculi, nec beneficia diuina, neque uitam, & mortem saluatoris, singulis diebus per aliquot horas euoluere. Si enim in uitæ spiritualis initio orationi meditationique non vacat, numquam meditationis consuetudinē capiet, qua sublata nescio sanè, quo pacto proficiet.

Quartum. Sæcularium allocutiones, cōsanguineorumque cōfortia nouitius, ut pestes, fugiat. Corruptum enim bonos mores colloquia praua.] Et sic ut sal, qui ex aqua efficitur, in aquam coniectus, salis naturam amittit, & in aquam conuertitur, ita nouus Christi seruus à sæculo per uitam religiosam eductus, ac sæcularium confortia, & familiaritatis, & colloquia rediens, aut iterum sæcularis efficitur, aut saltem memoria, & affectu in sæculum, quod reliquerat, reuocatur. Illud inter alia cuique tyroni religioso Dominus in initio cōuersionis præcipit, quod in Ieremia scriptum est, Conuertentur ipsi ad te, & tu nō conuertetis ad eos.] Quia tam studiosus debet esse, & purus, ut sæculares suo exēplo, ad statū religiosum amplectendum alliciat, & tam cautus ac circumspēctus, ut numquam ipsorum curas admittat, nequissimo manifesta necessitate, ad eorum familiaritatem, aut colloquia se cōuertat. Multis Thomas à Campis hanc doctrinam confirmat, sed illo præcipuè inter alia. Tutiora loca inermibus, & infirmis sunt quaerenda. Arduum enim nimis in sæculo continenter uiuere, & immunem se à peccato conseruare. Dauid uir sanctus, fortis, & armatus, cū persecutionem à Saul Rege pateretur, ad tutiora loca in deserto cum suis militibus ascendit, ibidem latuit, donec sauitia hostis cessaret. Et tu ergo lōgè ab amicis, & sæcularibus hominibus discede, ne peccatis prauorum inuoluaris, & post casū inopinatum plangas te errasse, & pœniteat bonis consiliis non credidisse. Siquidem tenellus flos citò manu capitur, tactu læditur, & facillimè spina perforatur. Sic imperitus iuuenis, & nouiter conuersus, nisi fugiat, & recedat à societate mundana, incendetur celeriter igne carnalis concupiscentiæ, & inquinabitur pice lubricalis uitæ, discurrendo per

A mortifera itinera gula, luxuriæ, auaritiæ, superbiæ, & inuidiæ, uelut equus effrænis, sine timore, & tamquam insensatus sine ratione. Si enim uir potest tentationibus resistere, occasione remota, quid in medio laqueorum præsumis, mens infirma? Deferat ergo nouus religiosus parentum, fratrum, cōsanguineorumque confortia, ne eorum colloquiis distrahat, curis tepescat, & amore eorum, quæ deseruit, iterum ad mundana resiliat.

Quintum tandem documentum. Illos religiosos nouitius suscipiat, illos adeat, illos imitetur, quos uiderit regulæ obseruatores, uirtutis amatores, sanctitatisque cultores. Tepidos uerò, & ignauos non debeat, si uiderit, non contemnat, sed ipsis ex corde compatiens, illorum gesta non imitetur. Fieri enim non potest, ut inter multos non reperiantur aliqui non bene incedentes, otiosos se gerentes, regulares obseruantias, aut serpentes, aut transgredientes. Si enim in cœlo Lucifer, & Angeli apostata inuenti sunt. In paradiso serpens ingressum habuit, & in cœtibus Christi Iudas Apostoli locum occupauit: Quid mirum, si in religiosis cœtibus nonnulli reperiantur, qui ualedicentes puritati uitæ, non religiose, sed sæculariter uiuant? At prudens tyrunculus eos non sequatur, quorum actus sua mens inuenit, atque condemnat. Sed documentum dulcius sapient Bernardi ore pronunciatum. Inter eos (inquit) cum quibus uiuis, sectare meliores: in omni gradu & ordine optimis permixta sunt pessima. Animosos senes, & pertinaces, quos uides in his abundare periculosis temporibus, noli imitari: Mores uitamque illorum fuge, ne tibi sint in laqueam, & in ruinam. O quàm multos senes, & iudices Israel, tarpiter uitam suam negligentes, rex Babylonis in terra captiuitatis & confessionis possidet: in omni gradu & ordine optimis permixta sunt pessima. Animosos spiritus seruantes, Domino seruantes, vim faciunt cœlo, totisque uiribus sibi diripiunt illud! Vitam talium præconia iuuenum nostri imitentur senes ut annosa redderet senectū, quod tenera fert sponte adolescentia! Si tu uis proficere, non respicias quid mali faciant alij, sed quid boni ipse facere debeas.] His doctrinis instructus (quarum alio loco longior sermo redibit) sciet nouitius in tyrocinio suo uitam actiuam exercere, & paulatim ad diuinam contemplationem, & animarum læticia disponere, ut tandem fiat Apostolicus uir, atque in omni uirtute perfectus.

Vitam actiuam ad religiosos etiam rerum temporalium administratos pertinere, & hi quales futuri sint.

CAPVT XXVI.

E RTIVM genus operum uitæ actiuæ, quod ministeriis obsequij temporalis perficitur, & rebus exterioribus occupatur, proprium est eorum fratrum, quos alij laicos, alij cōuersos, nos coadiutores temporales uocamus. Hi enim orationis præsidium gratiæ bonæ & perfectæ actionis amplectentes, & Marthæ fortè acceptantes, uitam actiuam in sponsam acceperunt, cuius sanctis laboribus, ad diuinam pulchritudinis uisionē, post cursum huius mortalitatis ascendunt. Et quidem cum ueri sint religiosi, uotis ac professione ligati, non sunt aliorum serui, sed fratres amantissimi, qui amatores humilitatis effecti, alijs nunc inseruiunt, ut postea inter primos nobiles, se des acquirant: te uera sine literis sapientes, & sine

scientia

Luca 18.
13.
Luca 7.
38.

Luca 23.
42.

Luca 23.
43.

1. Cor. 15.
33.

Ierem. 14.
19.

Th. à
Câp. dia-
log. nouis.
c. 9.

Bern. lib.
de ord. ino
uitæ in fi-
ne.